

Є. Є. САВІН

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ПОПЕРЕДЖЕННЯ АСОЦІАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ В УКРАЇНІ

Розглянуто складові правового механізму попередження асоціальної поведінки неповнолітніх в Україні. Визначено особливості даного механізму, основні проблеми його функціонування, подальші напрямки його вдосконалення в контексті державної політики соціалізації молоді.

Ключові слова: соціалізація, неповнолітні, молодь, асоціальна поведінка, правовий механізм, державна політика.

The constituents of legal mechanism of asocial behavior warning of minors in Ukraine are considered. The features of this mechanism, basic problems of its functioning, further directions of its improvement in the context of public policy of young people socialization are defined.

Key words: socialization, minors, young people, asocial behavior, legal mechanism, public policy.

Одним із важливих питань у галузі захисту неповнолітніх є створення такої юридичної бази, яка відповідає б міжнародним вимогам і стандартам прав людини, забезпечувала реалізацію прав кожної дитини та контроль за виконанням законодавства щодо їх охорони. На жаль, нині в Україні немає систематизованого законодавства з питань захисту прав дитини, а в окремих нормах значна частина положень декларативного характеру. Це загострює потребу визначення стратегічного шляху корекції національного законодавства стосовно прав неповнолітніх і спонукає до систематизації наявних нормативно-правових актів у ювенальне законодавство України.

Теоретико-методичні та науково-практичні основи попередження асоціальної поведінки неповнолітніх були закладені в дослідженнях вітчизняних науковців О. Артюх, О. Балакіревої, О. Безпалько, Л. Бугузова, М. Варбан, Т. Журавель, Ю. Калашникова, А. Капської, В. Оржеховської, І. Пінчук, О. Пилипенко, В. Пономаренко, Н. Сироти та ін. Окремі аспекти зазначеної проблеми також досліджували Ю. Битяк, В. Москаленко, Н. Нижник, Я. Радиш, В. Скуратівський, І. Солоненко, І. Хожило та ін. Однак, незважаючи на ґрунтовність наукових робіт відомих науковців, значне коло питань щодо попередження асоціальної поведінки неповнолітніх залишається недостатньо розглянутим, особливо с точки зору державного управління.

Мета статті – визначити складові та основні напрямки вдосконалення правового механізму попередження асоціальної поведінки неповнолітніх в Україні.

Крім того, одночасно із розвитком правового поля визначення збитків потребує детального опрацювання і процес створення та розвитку механізмів подальшого їх відшкодування і притягнення, винних у цьому осіб до відповідальності.

Література:

1. Про здійснення державних закупівель : Закон України від 1.06.2010 р. № 2289-VI. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
2. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
3. Методика обчислення розміру збитків від забруднення нафтою : постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 р. № 631. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
4. Порядок проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту окремих господарських операцій : постанова Кабінету Міністрів України від 20.05.2009 р. № 506. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
5. Порядок проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами : постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 р. № 550. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
6. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей : постанова Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 р. № 116. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
7. Порядок визначення розміру і відшкодування збитків, завданих енергопостачальнику внаслідок викрадення електричної енергії : постанова Кабінету Міністрів України від 8.02.2006 р. № 122. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
8. Положення про Державну фінансову інспекцію України : Указ Президента України від 23.04.2011 р. № 499/2011. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
9. Порядок проведення перевірок державних закупівель органами державної контрольно-ревізійної служби : Наказ Головного контрольно-ревізійного управління України від 26.06.2007 р. № 136. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
10. Про затвердження Методичних рекомендацій з визначення суми збитків у разі порушення законодавства у сфері закупівель : Наказ Головного контрольно-ревізійного управління України від 13.04.2010 р. № 89. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
11. *Бурцев В. В.* Система фінансового контролю / В. В. Бурцев // Современная Россия. Інформаційно-аналітичний портал. – Режим доступу : <http://www.nasledie.ru/schetpal/>.
12. *Вітвицька Н. С.* Контроль і ревізія: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Н. С. Вітвицька, О. Е. Кузьмінська. – К. : КНЕУ, 2000. – С. 93.
13. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
14. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

Надійшла до редколегії 18.02.2013 р.

Так, у процесі формування законодавства України у сфері державних закупівель було створено декілька нормативних документів, які використовували окремі алгоритми розрахунку збитків, завданих державі. Вони побудовані на різних принципах залежно від виду встановленого порушення та його наслідків. Як показує їх аналіз, механізми виявлення та відшкодування збитків, по-перше, чергу залежать від сфери, в якій відбувається зазначений процес, а по-друге, від законодавчого обґрунтування застосування цих механізмів [10].

Однак на сьогодні в Україні відсутній нормативний документ, що визначає механізм розрахунку збитків у сфері державних закупівель. Є декілька нормативних актів, що визначають порядок розрахунку збитків і втрат у конкретному випадку правопорушення, наприклад Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей [6] або в галузевому напрямку такі, як Порядок визначення розміру і відшкодування збитків, завданих енергопостачальнику внаслідок викрадення електричної енергії [7] та Методика обчислення розміру збитків від забруднення нафтою [3].

Такою є ситуація у сфері державних закупівель, а по суті це та сфера, що залучає найбільшу кількість державних коштів, призводить до неоднозначного трактування визначення збитків та встановлення їх розміру. А враховуючи, що неможливість розрахувати збитки призводить до відсутності можливості їх відшкодувати, можна з упевненістю говорити про те, що така ситуація в державі сама по собі призводить до втрачання державних коштів.

Отже, до вищевикладеного можна додати, що розвиток фінансового контролю в Україні передбачає забезпечення різних видів і форм контролю, що можуть бути застосовані для перевірки будь-якої галузі економіки країни та всього процесу витрачання державних коштів. Результатом їх застосування є встановлення порушень, які в багатьох випадках, призводять або можуть призвести до втрат або збитків.

Аналіз нормативних документів щодо порядку проведення фінансового контролю засвідчив, що кожен напрямок контролю в Україні забезпечений нормативно-правовою базою, яка постійно розвивається та вдосконалюється, переймаючи досвід європейських країн. Проте що стосується механізмів розрахунку та відшкодування збитків, завданих державі, які є результатом здійснення того ж самого фінансового контролю, то проблема полягає у відсутності нормативного документа, що урегулював би цю сферу. Якщо державний фінансовий контроль дозволяє виявляти і фіксувати порушення, то, на жаль, відсутність нормативного документу, що дозволив би однозначно визначитись із методикою розрахунку збитків, завданих державі, не дозволяє відповідно завершити цей процес.

Затвердження методики розрахунку збитків, завданих державі, у сфері витрачання державних коштів наразі б поклало край неоднозначному трактуванню таких збитків та можливості їх розрахунку і забезпечило б належний результат здійснення фінансового контролю.

Таким чином, створення зазначеного нормативного документу дозволить досягти максимальної дієвості фінансового контролю та його ефективності у сфері витрачання державних коштів.